

บทความวิจัย

การบริหารจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
Lifelong Learning Management for Sustainable Local Development
in the Chiang Rai Rajabhat University's Context

ศิวกรณ์ สองแสน^{1*} และ นวลนภา จุลสุทธิ²
Sivaporn Songsaen^{1*} and Nualnapa Junlasuti²

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อปรับระบบการบริหารเพื่อรองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2) เพื่อพัฒนาระบบและกลไกในการขับเคลื่อนการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ชุมชนและท้องถิ่นอย่างยั่งยืน 3) เพื่อเตรียมความพร้อมในการขับเคลื่อนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย การเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาตลอดชีวิต ผู้บริหารและคณะกรรมการคลังหน่วยกิต จำนวน 25 คน บุคลากรหน่วยงานภายนอก จำนวน 140 คน การเข้าร่วมใช้ระบบการเรียนรู้โดยผ่านการเข้าร่วมหลักสูตรการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ของบุคลากรภายในมหาวิทยาลัย จำนวน 215 คน ประชาชนทั่วไป จำนวน 260 คน ผลดังนี้ 1.) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ระยะ 5 ปี จำนวน 1 ฉบับ จัดระบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามข้อบังคับการดำเนินงานคลังหน่วยกิต ในระดับอุดมศึกษา และข้อบังคับการเทียบโอนหน่วยกิต ผลการเรียนรู้ ผลลัพธ์การเรียนรู้ และการเทียบโอนประสบการณ์ในระบบคลังหน่วยกิต 2.) ระบบกลไกขับเคลื่อนกับภาคีเครือข่ายด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตในพื้นที่จังหวัดเชียงราย จำนวน 51 เครือข่าย คู่มือดำเนินงาน 1 ฉบับ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้ตลอดชีวิต 1 ระบบ และ 3.) จำนวนบุคลากรเตรียมความพร้อมในการจัดทำหลักสูตรส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต จำนวน 215 คน หลักสูตรการเรียนรู้ตลอดชีวิต จำนวน 20 หลักสูตร บนฐานข้อมูลระบบสารสนเทศในการประชาสัมพันธ์ ทดลองนำร่อง 5 หลักสูตร กับบุคคลทั่วไปในท้องถิ่น มีจำนวนผู้อบรม 260 คน

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต, การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน, การเรียนรู้ตลอดชีวิต

Article Info: Received 23 January, 2024; Received in revised form 14 June, 2024; Accepted 20 June, 2024

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Lecturer in Division of Early Childhood Education, Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University

Email: em_sivaporn_s@crju.ac.th

² อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Lecturer in Division of Bachelor of Public Administration, Faculty of Political Science and Public Administration, Chiang Rai Rajabhat University

Email: em_nualnapa_c@crju.ac.th

* Corresponding Author

Abstract

The objectives of this research are: 1) to adjust the administrative system to support lifelong learning; 2) to develop systems and mechanisms to drive sustainable lifelong learning for communities and localities; and 3) to prepare to drive lifelong learning at Chiang Rai Rajabhat University. The data collection includes lifelong education experts, university administrators, and credit bank committees, totaling twenty-five people; outsiders, totaling one hundred and forty people; participation in the course promoting lifelong learning by university personnel, totaling two hundred and fifteen people; and the general public, totaling two hundred and sixty people. The results are as follows: 1.) A strategic plan for developing lifelong learning for local development, a five-year plan, one copy, and organization of a lifelong learning management system by the regulations for operating a credit bank in higher education, and regulations concerning credit transfer, academic performance, learning outcomes, and credit transfer for experiences in the credit bank system. 2.) A driving mechanism system with fifty-one lifelong learning partnership networks in Chiang Rai Province, one operation manual, and one lifelong learning information system. 3.) The number of personnel preparing to create a curriculum to promote lifelong learning skills, totaling two hundred and fifteen; lifelong learning courses, totaling twenty courses, are located in the public relations information system database; a pilot trial of five courses was given to the general public in the local area, totaling two hundred and sixty trainees.

Keywords: lifelong learning management, sustainable local development, lifelong learning

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัย

ปัจจุบันแนวคิดเปิดโอกาสที่เท่าเทียมกันในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) ของคนทุกช่วงวัยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ผลผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพสู่ศตวรรษที่ 21 มีงานทำในสาขาอาชีพใหม่ ๆ เป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก มีทักษะแห่งอนาคตของคนวัยทำงาน (Skill for the Future) ทั้งการ Upskill และ Reskill ดังนั้นจึงได้มีนโยบาย “การขับเคลื่อนคุณภาพมหาวิทยาลัยตามจุดเน้นเชิงยุทธศาสตร์” เนื่องจากประเทศไทยต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นหัวรถจักร “Engine of Growth” ในการขับเคลื่อนประเทศสู่ “Thailand 4.0” เพื่อแก้ไขจุดที่เป็นปัญหา และเป็นกับดักของสถาบันอุดมศึกษาอย่างเร่งด่วนโดยการพลิกโฉมระบบการอุดมศึกษาของประเทศไทย (Reinventing University) เพื่อยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาที่เน้นผลสัมฤทธิ์ตามศักยภาพสถาบัน เกิดกลุ่มประเภทสถาบันตามศักยภาพ โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายได้เลือกอยู่ในกลุ่มมหาวิทยาลัยในกลุ่มที่ 3 คือ พัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น (Area-Based and Community Engagement) โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย “เป็นสถาบันแห่งการบูรณาการองค์ความรู้ สร้างนวัตกรรม ถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน” มีเจตนารมณ์ในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้มหาวิทยาลัยเปิดโอกาสและปรับวัฒนธรรมการเรียนรู้ให้ผู้ที่ต้องการมีความรู้สามารถเข้าเรียนได้ ผู้เรียนที่ออกจากกระบวนมหาวิทยาลัยไปแล้วสามารถเข้ามาเรียนใหม่ได้ตลอดเวลาโดยลดข้อจำกัดบางประการ สร้างวัฒนธรรมใหม่ให้มหาวิทยาลัย ไม่เน้นเรื่องการให้ปริญญา จึงกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ด้านการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนทุกช่วงวัย สำหรับประชาชนภายนอก เพื่อขับเคลื่อนหน่วยงานจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จัดการศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน

การเปิดโอกาสให้กับการศึกษาแนวใหม่ของมหาวิทยาลัย จึงได้มีการมุ่งเน้นในเรื่อง “การขับเคลื่อนการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาท้องถิ่น” ในปี พ.ศ. 2565 เนื่องจากการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยไว้ อีกทั้งได้มีการออกประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม เรื่องการกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาสังกัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2565 ซึ่งมีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายได้จัดอยู่ในกลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น จึงมีแนวทางการพัฒนาการศึกษาทิศทางใหม่ โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายได้มีการจัดตั้ง สถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตขึ้นเพื่อเป็นหน่วยงานในการ

บริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนในกลุ่มการศึกษาตลอดชีวิต และสนับสนุนส่งเสริมหน่วยงานภายในให้เกิดการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนทุกช่วงวัยครอบคลุมทั้งวัยเรียน วัยทำงานและวัยสูงอายุ มีการส่งเสริมให้เกิดหลักสูตรอบรมระยะสั้นที่มีการรับรองสมรรถนะ หรือสะสมหน่วยกิตในธนาคารสะสมผลการเรียนรู้ (Credit Bank) เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะและสมรรถนะตรงตามความต้องการกับสถานประกอบการหรือจบไปแล้วมีงานทำ สมรรถนะตอบสนองกับการขับเคลื่อนคนในศตวรรษที่ 21 และประกอบด้วยจำนวนนักศึกษาได้ลดลงของแต่ละหลักสูตรในระดับปริญญาตรีที่เปิดในทุกคณะ ดังนั้นโครงการพลิกโฉมของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จึงเตรียมพร้อมได้มีการขับเคลื่อนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนในท้องถิ่น ร่วมกับหน่วยงานจัดการศึกษาภายนอกต่อยอดการต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษากับโรงเรียนในเขตพื้นที่ท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการส่งเสริมทักษะ Upskill Reskill New Skill ตลอดจนส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยตามความต้องการ มีความเหมาะสม และได้รับการพัฒนาต่อเนื่อง สามารถสะสมหน่วยกิตในธนาคารสะสมผลการเรียนรู้ (Credit Bank) ของสถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้ทำให้ผู้เรียนและประชาชนมีทักษะและสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ที่สามารถนำไปใช้ในการทำงานหรือการใช้ชีวิตประจำวัน สังคมและชุมชนเกิดความเท่าเทียมกันทางการศึกษา สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขท่ามกลางบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป มีการช่วยเหลือเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน และเกิดเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืนจึงได้จัดทำโครงการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนสำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ให้มีประสิทธิภาพ

บททวนวรรณกรรม

การเปลี่ยนแปลงของสังคมการเรียนรู้ ในสถานการณ์โลกปัจจุบันที่ส่งผลต่อความต้องการกำลังคนและรูปแบบการเรียนรู้วิถีชีวิตแบบหลายช่วงวัย (Multistage Life) รูปแบบของวิถีชีวิตได้เปลี่ยนแปลงจากรูปแบบชีวิตสามช่วง ประกอบด้วย วัยเรียน วัยทำงาน และผู้สูงอายุ ในช่วงการดำเนินชีวิตอาจมีทั้งการศึกษาและการทำงานผสมผสานกัน ซึ่งทำให้รูปแบบของการศึกษาและการเรียนรู้เปลี่ยนตามไปด้วย เช่น ต้องการความยืดหยุ่น ตอบโจทย์คนทุกช่วงวัย มีรูปแบบที่หลากหลายทั้งการเรียนเพื่อคุณวุฒิ (Degree) หรือการเรียนแบบระยะสั้นที่ไม่มีคุณวุฒิ (Non-Degree) สามารถเข้าถึงได้ง่าย (สอวช., 2565, น. 7) เพื่อตอบโจทย์ภาวะด้านการงานและชีวิตส่วนตัว ทำให้เกิดความต้องการกำลังคนที่มีทักษะและความรู้ที่รองรับกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในช่วงวัยเรียน วัยทำงาน และผู้สูงอายุ ซึ่งถือว่าเป็นกำลังทรัพยากรสนับสนุนที่สำคัญ การขับเคลื่อนจึงจำเป็นต้องมีหน่วยงานทั้งด้านความร่วมมือและด้านการสนับสนุน กระบวนการขับเคลื่อนให้กลุ่มเป้าหมายได้ความรู้ การประชาสัมพันธ์ในช่องทางต่าง ๆ ที่คนกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ ท้องถิ่นชุมชน เข้าถึงได้ง่ายและรวดเร็ว ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาในราคาที่ประหยัดผ่านหลักสูตรการเรียนรู้ออนไลน์ (Massive Open Online Courses : MOOCs) ดังนั้นแต่ละประเทศต้องเร่งเตรียมกำลังแรงงานด้วยคำนึงถึงการสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อให้ทรัพยากรคนในประเทศมีทักษะและความรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับสถานการณ์โลก ยืดหยุ่น สามารถปรับตัวรองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต

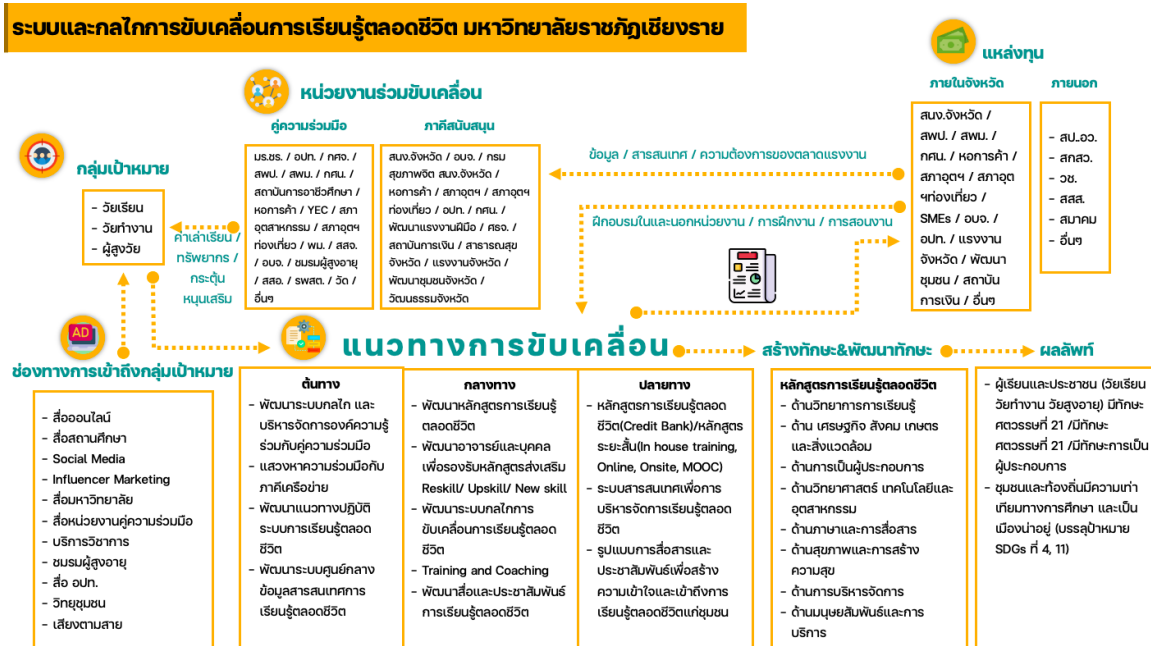
เห็นได้ว่าการเรียนจากระบบการศึกษาเพียงครั้งเดียวเพื่อใช้งานตลอดชีวิตจะไม่เพียงพอที่จะตอบโจทย์วิถีชีวิตใหม่ที่คนต้องทำงานหลายอาชีพและความรู้มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องการระบบส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่เอื้อให้คนได้พัฒนาทักษะอย่างเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นการเรียนรู้ที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้เรียนทุกช่วงวัย โดยแต่ละกลุ่มอาจมีบริบทการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน โดยสามารถแบ่งรูปแบบของการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้เป็น 3 แบบ ได้แก่ 1) การเรียนรู้ในระบบ (Formal Learning) ที่อยู่ในสถาบันการศึกษาหรือการฝึกอบรมและนำไปสู่คุณวุฒิทางการศึกษา 2) การเรียนรู้นอกระบบ (Non-formal Learning) เป็นการเรียนรู้ที่มีสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้เหมือนการเรียนในระบบ แต่ไม่ได้นำไปสู่การให้คุณวุฒิ และ 3) การเรียนรู้ตามอัธยาศัย (Informal Learning) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน (ศักรินทร์ ขนประชา, 2562, น. 64) ซึ่ง Cropley and Dave (1978, p. 20) มองว่าการศึกษาทั้งชีวิตเป็นสิ่งที่ต้องเชื่อมโยงกัน การศึกษาและการเรียนรู้ควรที่จะต้องประสานกันในหลาย ๆ ส่วนทั้งในโรงเรียนและแหล่งการเรียนรู้โดยมีทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย ซึ่งแหล่งการเรียนรู้ควรจะเป็นลักษณะของเครือข่ายในชุมชนที่มีความสัมพันธ์กับชีวิตจริง ดังนั้นจำเป็นต้องมีเครือข่ายหน่วยงานคู่ความร่วมมือและภาคีสนับสนุนไม่ว่าจะเป็นแหล่งทุนภายในพื้นที่และภายนอกเข้ามาเป็นหนึ่งในกลไกการขับเคลื่อน กลไกการขับเคลื่อนจำเป็นต้องมีการวางแผนระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยกำหนดกระบวนการดำเนินการจะพัฒนาอะไรมาสนับสนุนได้บ้าง กลางทางมีการกำหนดกระบวนการกิจกรรมลงสู่กลุ่มเป้าหมาย และปลายทางสิ่งที่เกิดรูปแบบ ผลลัพธ์ที่มุ่งสู่ความสำเร็จขยายต่ออย่างยั่งยืนเกิดประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมายและพันธกิจของหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ

หลักเกณฑ์ในการกำหนดหลักสูตรการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ยึดหลักสำคัญ คือ ต้องสอดคล้องกับความต้องการและแก้ปัญหาของสังคม ต้องวิเคราะห์ให้ละเอียดรอบคอบว่าสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของสังคมคืออะไร และต้องเข้าใจว่าสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เรื่อย ๆ ฉะนั้นปัญหาและความต้องการแต่ละระยะย่อมเปลี่ยนแปลงไปในสิ่งที่จะต้องทำคือ

ต้องมองไปข้างหน้าว่าแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงจะเป็นอย่างไร แล้วกำหนดจุดหมายรองรับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น และการกำหนดแนวทางการเรียนรู้ตลอดชีวิตต้องตั้งบนรากฐานของความเป็นจริงสามารถนำไปปฏิบัติได้ (บุญเลี้ยง ทุมทอง, 2554, น. 228) และแนวโน้มทางการศึกษาสมัยใหม่ในระดับสากล ในการขับเคลื่อนของ UNESCO เมืองแห่งการเรียนรู้ได้มีการระดมทรัพยากรในทุกภาคส่วนอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบเรียนรวมตั้งแต่ขั้นพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา พื้นที่การเรียนรู้ในครอบครัวและชุมชน อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ขยายการใช้เทคโนโลยีการเรียนรู้สมัยใหม่และส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDGs) โดยเฉพาะการรับประกันการศึกษาที่มีคุณภาพที่ครอบคลุมและเสมอภาค และส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับทุกคน รวมถึงการทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิต้านทานและยั่งยืน ทำให้เห็นว่าการสร้างบรรยากาศทางวัฒนธรรมจำเป็นต่อการเรียนรู้ และช่วยให้ทุกคนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (UNESCO, 2024).

ภาพ 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อปรับระบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับพัฒนาท้องถิ่น ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
2. เพื่อพัฒนาระบบและกลไกในการขับเคลื่อนการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ชุมชนและท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
3. เพื่อเตรียมความพร้อมในการขับเคลื่อนการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

วิธีการวิจัย

1. ประชากร/ตัวอย่างในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ครั้งนี้ คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาตลอดชีวิต ผู้บริหารและคณะกรรมการคลังหน่วยกิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวน 25 คน การสุ่มกลุ่มจากบุคลากรและหน่วยงานภายนอก จำนวน 140 คน การเข้าร่วมใช้ระบบการเรียนรู้ต่อการใช้ระบบโดยผ่านการเข้าร่วมหลักสูตรการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของบุคลากรภายในมหาวิทยาลัย จำนวน 215 คน และประชาชนทั่วไป จำนวน 260 คน โดยวิธีเลือกยึดความมุ่งหมายของการศึกษาเป็นหลัก (Purposeful Sampling) และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมทั้งสิ้น 640 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย/แผนการจัดการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ว่าด้วยการดำเนินงานคลังหน่วยกิตในระดับอุดมศึกษา หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และระบบสารสนเทศสำหรับบริหารจัดการผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล ตามกระบวนการเป็นระยะในการดำเนินการเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ของพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยมีขั้นตอนดังแสดงในภาพ 2

ภาพ 2

ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลตามกระบวนการเป็นระยะในการดำเนินการเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ของพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

ระยะ	กระบวนการดำเนินงาน	ผลลัพธ์
ระยะ 1 กิจกรรมหลัก 1 ปรับระบบการบริหารรองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาท้องถิ่น	ขั้นตอนที่ 1 ปรับโครงสร้างการบริหารงานสถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตและปรับกฎระเบียบ ประกาศต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในระดับมหาวิทยาลัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ขั้นตอนที่ 2 สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ให้กับบุคลากร ขั้นตอนที่ 3 จัดทำแผนการดำเนินงานด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	แผนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัย ข้อบังคับคลังหน่วยกิต และข้อบังคับการเทียบโอน
ระยะ 2 กิจกรรมหลัก 2 พัฒนาระบบและกลไกในการขับเคลื่อนการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาท้องถิ่น	ขั้นตอนที่ 4 แสวงหาความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการขับเคลื่อนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ขั้นตอนที่ 5 พัฒนาแนวปฏิบัติ คู่มือการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และระบบบริหารจัดการผู้เรียนที่ต้องการเรียนรู้ตลอดชีวิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ขั้นตอนที่ 6 พัฒนาศักยภาพอาจารย์และบุคลากรเพื่อเตรียมพร้อมในการเป็นผู้พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามความต้องการในบริบทเชิงพื้นที่ ขั้นตอนที่ 7 พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ขั้นตอนที่ 8 พัฒนาระบบสารสนเทศรองรับกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยพัฒนาเว็บไซต์ให้บริการสำหรับผู้สนใจทั้งระบบที่เอื้อต่อหลักสูตรสะสมหน่วยกิต และหลักสูตรรับรองสมรรถนะ รวมทั้งหลักสูตรฝึกอบรมทั่วไป	ลงนามความร่วมมือด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตในพื้นที่จังหวัดเชียงราย คู่มือการดำเนินงานหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ระบบเครือข่ายสารสนเทศการเรียนรู้ตลอดชีวิต ฐานข้อมูลคลังหน่วยกิต รายงานผลการพัฒนาศักยภาพอาจารย์และบุคลากรเพื่อเตรียมเป็นผู้พัฒนาจำนวน 215 คน
ระยะต่อเนื่อง กิจกรรมหลัก 3 ขับเคลื่อนการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ชุมชนและท้องถิ่น	ขั้นตอนที่ 9 ประชุมหารืออาจารย์และบุคลากรในการให้บริการความรู้ในกิจกรรมสูตรการเรียนรู้ตลอดชีวิต ขั้นตอนที่ 10 ประชาสัมพันธ์การเข้าถึงระบบข้อมูลการเรียนรู้ตลอดชีวิตและแผนการดำเนินงานในการเปิดรับสมัคร ขั้นตอนที่ 11 ทดลองการใช้หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่พื้นที่ชุมชนและท้องถิ่น	ผู้ใช้ระบบสารสนเทศการบริหารจัดการรองรับกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผลความพึงพอใจของการใช้หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์เนื้อหา เป็นวิธีที่สำคัญโดย 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากกระบวนการวิเคราะห์ระเบียบ ข้อบังคับ ในการนำมาสร้างระบบกลไกการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การสนทนากลุ่มจากบุคลากรและหน่วยงานภายนอก 2) การแสดงข้อมูลหลังจากจัดข้อมูลให้เป็นระเบียบเรียบร้อย แล้วแสดงข้อมูลที่ได้จากการเข้าร่วมใช้ระบบการเรียนรู้ 3) ข้อมูลความพึงพอใจต่อการใช้ระบบโดยผ่านการเข้าร่วมหลักสูตรการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เมื่อได้ข้อมูลจากกระบวนการเรียบร้อยแล้ว จึงได้ดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลในรูปแบบเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลได้ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ และ 11 ขั้นตอน ดังนี้

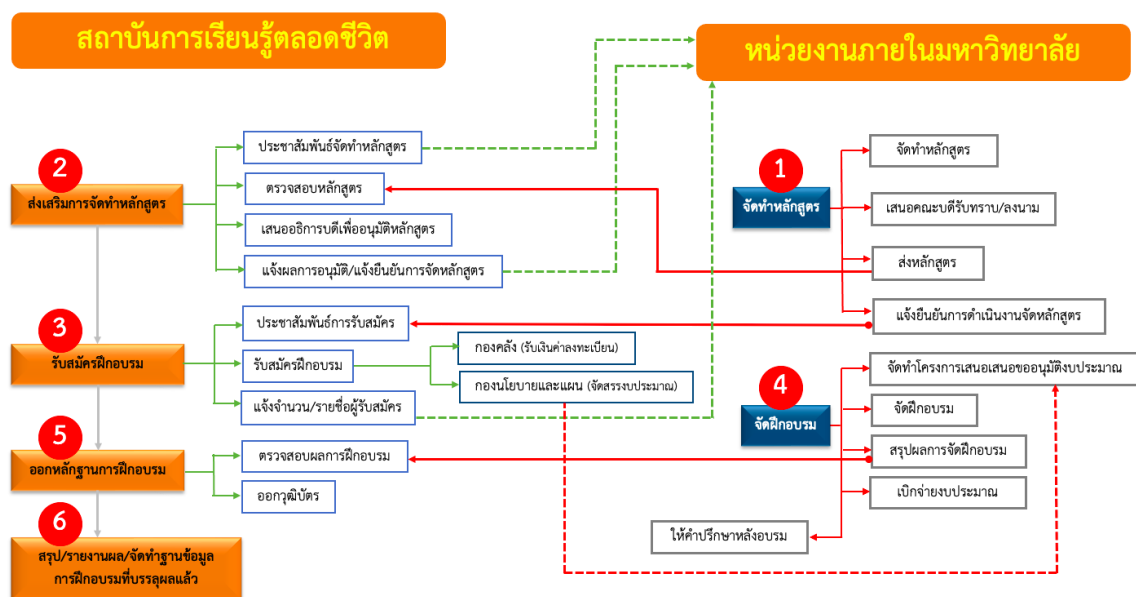
ระยะที่ 1 ปรับระบบการบริหารเพื่อรองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ขั้นตอนที่ 1 ผลการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารเพื่อรองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาท้องถิ่น ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย สำหรับผลการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารเพื่อรองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาท้องถิ่น หน่วยงานที่รับผิดชอบหลักในการดูแลระบบสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ สถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีบทบาทหน้าที่ในการปรับระบบการบริหารจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในด้านการสะสมหน่วยกิต (Credit Bank) และหลักสูตรระยะสั้นเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ใหม่ Upskill Reskill และ New Skill ของมหาวิทยาลัย ควรมีดังนี้ ประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในมหาวิทยาลัย ดังนี้ 1) การปรับระบบการบริหารเพื่อรองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งมีกิจกรรมที่ดำเนินการ 4 อย่าง คือ (1) การปรับปรุงโครงสร้างการบริหารเพื่อรองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (2) การปรับปรุงกฎระเบียบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (3) การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต และ (4) จัดทำแผนการดำเนินงานด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 2) พัฒนาระบบและกลไกในการขับเคลื่อนการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ชุมชนและท้องถิ่น ได้แก่ (1) การแสวงหาความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย (2) การพัฒนาแนวปฏิบัติระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต (3) การพัฒนาศักยภาพอาจารย์และบุคลากรเพื่อเตรียมพร้อมในการเป็นผู้พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Training and Coaching) (4) การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และ (5) การพัฒนาสิ่งสนับสนุน ระบบและกลไกการบริหารจัดการรองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงได้มีการดำเนินการในกิจกรรมที่ 3) ซึ่งคือการเตรียมความพร้อมในการขับเคลื่อนการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยกิจกรรมที่ดำเนินการ ได้แก่ การทดลองการใช้หลักสูตรการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเตรียมความพร้อมอาจารย์และบุคลากรในการให้บริการความรู้ตามหลักสูตรการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจและเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต

สถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระบบคลังหน่วยกิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย โดยมีอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ทำหน้าที่ประธานกรรมการ และผู้อำนวยการสถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยมีหน้าที่ 1) การออกประกาศ หลักเกณฑ์ วิธีการขั้นตอนและแนวปฏิบัติ คุณสมบัติของผู้เรียน 2) กำกับดูแล ติดตามและประเมินผลการดำเนินการให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ มาตรฐานและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา 3) ควบคุม ติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามประกาศ และรายงานให้สภามหาวิทยาลัยรับทราบ กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ Upskill Reskill และ New Skill โดยรายละเอียดแผนผังดังแสดงในภาพ 3

ภาพ 3

แผนผังการดำเนินงานหลักสูตรส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการจัดประชุมเตรียมความพร้อมในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่บุคลากรภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ทั้งในระดับผู้บริหารหน่วยงาน และระดับปฏิบัติการของหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย โดยกำหนดประเด็นสร้างความรู้ความเข้าใจดังนี้ 1) ชี้แจงแนวทางในการดำเนินงานหลักสูตรส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2) การออกแบบและการจัดทำระบบกลไกดำเนินงานให้กับหน่วยงานจัดการศึกษาและหน่วยงานสนับสนุนการจัดการศึกษา 3) หลักเกณฑ์และแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน 4) กระบวนการเข้าร่วมพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ผลตอบรับของหน่วยงานภายในที่ร่วมดำเนินการจัดทำหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งหมด 20 หน่วยงาน ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดขอบเขตการพัฒนาหลักสูตร รวมถึงยุทธศาสตร์การพัฒนาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ตามนโยบาย CRRU Connect เพื่อตอบสนองปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 3 จัดทำแผนการดำเนินงานด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ได้มีการวิเคราะห์และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2565 – 2569) โดยคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มีกระบวนการจัดทำ ดังนี้ 1) แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2565 – 2569) 2) ยกร่างแผนการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2565 – 2569) โดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง แนวทางการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (CRRU Lifelong Learning) โดยกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย พร้อมทั้งกำหนดแนวทางการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 3) จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นร่างแผนการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2565 – 2569) จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน 4) ปรับปรุงแก้ไขร่างแผนการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2565 – 2569) 5) นำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2565 – 2569) ต่อสภามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 6) นำแผนการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2565 – 2569) ไปสู่การปฏิบัติ เป็นแผนปฏิบัติการประจำปี โดยเริ่มใช้แผนปฏิบัติการ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เป็นต้นไป

ในรายละเอียดแผนการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2565 – 2569) ประกอบด้วยหลักการจัดทำแผน คือ 1) เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยตระหนักว่าผู้เรียนมีความสำคัญและสามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล 2) เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีเนื้อหาของหลักสูตรเป็นไปตามบริบทของท้องถิ่น 3) เป็นแผนจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่เน้นให้ภาคีเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคอุตสาหกรรม และประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 4) เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อประชาชนทุกช่วงวัยได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมเสมอภาค และสอดคล้องกับบริบทและสนองความต้องการของท้องถิ่น

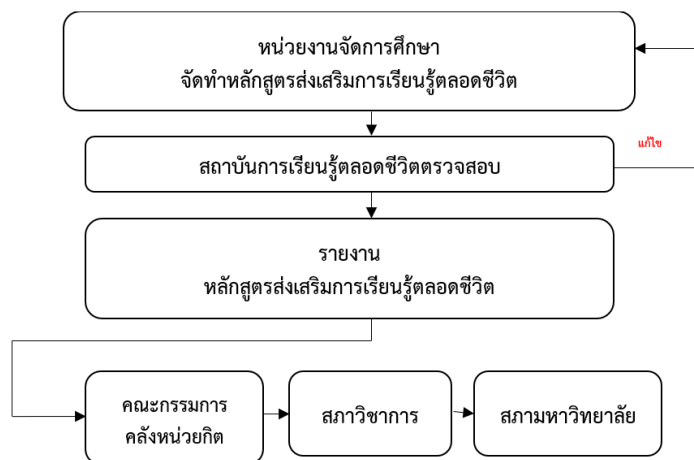
ระยะที่ 2 ผลการพัฒนาระบบและกลไกในการขับเคลื่อนการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 4 สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายและหน่วยงานภายนอก ในการร่วมกันพัฒนาทักษะและสมรรถนะ และการรองรับการจัดการศึกษาในรูปแบบสะสมหน่วยกิต โดยมีหน่วยงานเข้าร่วมมือด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต และบันทึกความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตในพื้นที่จังหวัดเชียงราย โดยมีหน่วยงานและสถานศึกษาที่ร่วมบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในจังหวัดเชียงราย จำนวน 9 หน่วยงานหลัก ได้แก่ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย เทศบาลนครเชียงราย สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอนศึกษาเชียงราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 และโรงเรียนที่อยู่สังกัดกับหน่วยงานดังกล่าว คือโรงเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย ทั้งหมด 42 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 51 หน่วยงาน ที่ร่วมทำความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย โดยมีขอบเขตความร่วมมือ คือ ส่งเสริมการพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทการดำเนินชีวิตครอบคลุมทั้งการศึกษาเพื่อคุณวุฒิและการฝึกอบรมระยะสั้น รวมถึงการต่อยอดทักษะใหม่หรือเสริมทักษะที่จำเป็น หรือการสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่สอดคล้องกับวิชาชีพและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างรอบด้านกับหลักสูตรส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ขั้นตอนที่ 5 พัฒนาแนวปฏิบัติ เป็นระบบสนับสนุนการจัดทำหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน คู่มือแบบฟอร์มหลักสูตร การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย ชื่อหลักสูตร จุดมุ่งเน้นเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้รับผิดชอบหลักสูตร หน่วยงานรับผิดชอบหลักสูตร ความร่วมมือกับสถาบันอื่น จำนวนผู้เรียนที่รับ กลุ่มเป้าหมาย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ คุณสมบัติผู้เรียน ระบุความรู้พื้นฐานผู้สนใจเรียนต้องมีมาก่อน จำนวนชั่วโมงการเรียนรู้ตลอดหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร รูปแบบการจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลหลักสูตร การจบหลักสูตร สิ่งที่ได้รับเมื่อจบหลักสูตร ระยะเวลาและสถานที่เรียนรู้ ค่าใช้จ่ายลงทะเบียน ค่าสำคัญสำหรับการสืบค้นในระบบ ผู้ประสานงาน เป็นต้น หลักสูตรส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดำเนินการโดยสถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิต ร่วมกับหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย และแนวทางกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรการเรียนรู้ตลอดชีวิตในการนำเสนอหลักสูตรให้กับหน่วยงานที่ร่วมจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังแสดงในภาพ 4

ภาพ 4

กระบวนการเสนอหลักสูตรในระบบคลังหน่วยกิต

ขั้นตอนที่ 6 พัฒนาศักยภาพอาจารย์และบุคลากรเพื่อเตรียมพร้อมในการเป็นผู้พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ตลอดชีวิตตาม ความต้องการในบริบทเชิงพื้นที่ โดยให้เข้าร่วมอบรมเสริมศักยภาพความรู้และทักษะ ได้แก่ 1) พัฒนาศักยภาพด้านการสร้าง หลักสูตรอย่างไรให้โดนใจ เป็นการพัฒนาศักยภาพการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ได้รับแนวคิดและแรงบันดาลใจในการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงการคิดสร้างสรรค์หลักสูตรใหม่ ๆ การวางแผนการตลาดเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ตลอดชีวิตของมหาวิทยาลัยอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมี ผู้เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 110 คน 2) พัฒนาศักยภาพอบรมการจัดทำหลักสูตรส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต คณาจารย์และ บุคลากรของหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวน 20 หน่วยงาน ประกอบด้วย หน่วยงานจัดการศึกษา จำนวน 13 หน่วยงาน และหน่วยงานสนับสนุน จำนวน 7 หน่วยงาน รวมจำนวนผู้เข้าร่วมอบรม 55 คน เพื่อสนับสนุนการจัดหลักสูตรส่งเสริม การเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับคนทุกช่วงวัยในท้องถิ่น บนพื้นฐานศิลปวัฒนธรรมและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีหัวข้อฝึกอบรม คือ แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต การดำเนินงานหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต กระบวนการ ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลหลักสูตรการเรียนรู้ตลอดชีวิต 3) พัฒนาศักยภาพอาจารย์และบุคลากรการจัดทำหลักสูตรในระบบคลังหน่วยกิต “รูปแบบโมดูล” ที่สามารถรองรับผู้เรียนทุก ช่วงวัยโดยไม่จำกัดอายุ เชื่อมโยงทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ตลอดจนรองรับ ความต้องการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสาขาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายได้ โดยมีผู้เข้าร่วมอบรม จำนวน 50 คน

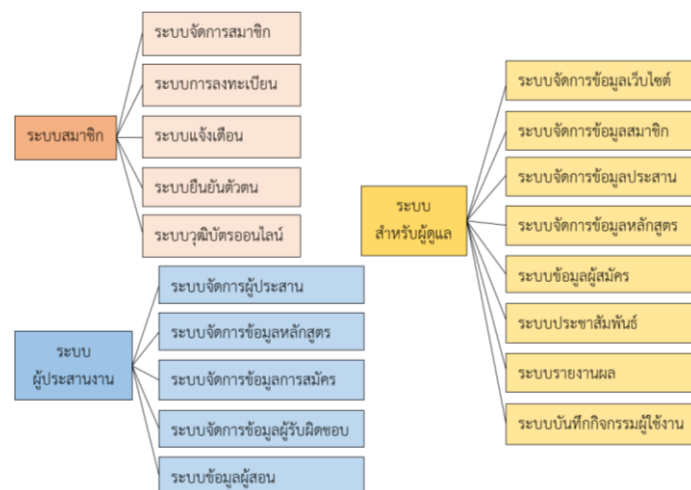
ขั้นตอนที่ 7 พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ดำเนินการ โดยสถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิต ร่วมกับหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จัดทำหลักสูตรส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ ตลอดชีวิตเพื่อต่อยอดทักษะใหม่ หรือเสริมทักษะที่จำเป็น หรือการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพคน ทุกช่วงวัยตามความต้องการ มีความเหมาะสมและได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ประชาชนมีทักษะและสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ที่สามารถนำไปใช้ในการทำงานหรือการใช้ชีวิตประจำวัน โดยได้กำหนดมุ่งเน้นการส่งเสริมและพัฒนาทักษะการเรียนรู้ตลอด ชีวิต 8 ด้าน คือ ด้านวิทยาการเรียนรู้ ด้านเศรษฐกิจ สังคม เกษตรและสิ่งแวดล้อม ด้านการเป็นผู้ประกอบการ ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและอุตสาหกรรม ด้านภาษาและการสื่อสาร ด้านสุขภาพและการสร้างความสุข ด้านการบริหารจัดการ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และการบริการ จากการร่วมกันพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นที่สอดคล้องกับ ความต้องการของชุมชน จำนวน 20 หลักสูตร

ขั้นตอนที่ 8 พัฒนาระบบสารสนเทศรองรับกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยพัฒนาเว็บไซต์ให้บริการสำหรับผู้สนใจ ทั้งระบบที่เชื่อมต่อหลักสูตรสะสมหน่วยกิต และหลักสูตรรับรองสมรรถนะ รวมทั้งหลักสูตรฝึกอบรมทั่วไป ซึ่งเป็นระบบการ เรียนรู้ตลอดชีวิต แบ่งออกเป็น 3 ระบบใหญ่ ดังนี้ 1) ระบบสมาชิก ประกอบด้วย ระบบย่อย ได้แก่ ระบบจัดการสมาชิก ระบบ การลงทะเบียนเรียน ระบบแจ้งเตือน ระบบยืนยันตัวตน และระบบวุฒิบัตรออนไลน์ 2) ระบบผู้ประสานงาน ประกอบด้วยระบบ ย่อย ได้แก่ ระบบจัดการผู้ประสานงาน ระบบจัดการข้อมูลหลักสูตร ระบบจัดการข้อมูลการสมัคร ระบบจัดการข้อมูล

ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และวิทยาการ 3) ระบบผู้ดูแลระบบ ประกอบด้วยระบบย่อย ได้แก่ ระบบจัดการข้อมูลเว็บไซต์ ระบบจัดการข้อมูลสมาชิก ระบบจัดการข้อมูลผู้ประสาน ระบบจัดการข้อมูลหลักสูตร ระบบจัดการข้อมูลผู้สมัคร ระบบประชาสัมพันธ์ ระบบรายงานผล และระบบบันทึกกิจกรรมผู้ใช้งาน ทั้งนี้ได้ร่วมพัฒนาระบบรวบรวมข้อมูลของหน่วยงานกองนโยบายและแผนของมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นข้อมูลกลางให้กับมหาวิทยาลัยในระบบฐานข้อมูลหลักสูตรการเรียนรู้อัตโนมัติของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ดังแสดงในภาพ 5

ภาพ 5

ระบบสนับสนุนกลไกการบริหารจัดการรับรองการเรียนรู้อัตโนมัติ ของสถาบันการเรียนรู้อัตโนมัติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ระยะที่ 3 นำร่องทดลองหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้อัตโนมัติและระบบส่งเสริมการเรียนรู้อัตโนมัติเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 9 เตรียมความพร้อมอาจารย์และบุคลากรในการให้บริการความรู้ตามหลักสูตรการเรียนรู้อัตโนมัติ ด้วยการอบรมการใช้ระบบผู้ประสานงาน และกระบวนการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อสะสมผลการเรียนรู้ได้ ในหัวข้อแนวทางการจัดทำหลักสูตรคลังหน่วยกิต วิธีการคัดเลือกรายวิชา กระบวนการจัดทำหลักสูตรคลังหน่วยกิต และปฏิบัติการทำหลักสูตรฝึกอบรมแบบโมดูล และหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้อัตโนมัติ Up-skill Re-skill จากนั้นนำเสนอหลักสูตรต่อคณะกรรมการในระดับมหาวิทยาลัยเพื่อวิพากษ์และพิจารณา ตามลำดับดังนี้ (1) คณะกรรมการดำเนินงานคลังหน่วยกิต (2) สภาวิชาการ และ (3) สภามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ขั้นตอนที่ 10 ประชาสัมพันธ์การเปิดรับสมัคร การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจและเข้าถึงการเรียนรู้อัตโนมัติ เน้นการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบออนไลน์ โดยได้มีการประชาสัมพันธ์ผ่านกลุ่ม Line, Facebook, E-mail ในกลุ่มสมาชิกผู้อบรม ซึ่งเป็นผู้ที่เคยเข้าอบรมในหลักสูตรการเรียนรู้อัตโนมัติมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย และเว็บไซต์ของสถาบันการเรียนรู้อัตโนมัติ <https://lifelong.crru.ac.th> ส่งหนังสือประชาสัมพันธ์แจ้งไปยังหน่วยงานทั้งภายในมหาวิทยาลัย และหน่วยงานภายนอก ทั้งโรงเรียนในเครือข่ายความร่วมมือด้านการจัดการศึกษาตลอดชีวิต และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดเชียงราย

ขั้นตอนที่ 11 ทดลองการใช้หลักสูตรการส่งเสริมเรียนรู้อัตโนมัติกับความต้องการชุมชน จากการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้อัตโนมัติ ดำเนินการโดยสถาบันการเรียนรู้อัตโนมัติ ร่วมกับหน่วยงานภายในของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ที่ได้ร่วมจัดทำหลักสูตรส่งเสริมทักษะการเรียนรู้อัตโนมัติ เพื่อต่อยอดทักษะใหม่ และเสริมสร้างทักษะที่จำเป็น หรือการสร้างองค์ความรู้ใหม่ โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมและพัฒนาทักษะการเรียนรู้อัตโนมัติ ซึ่งได้คัดเลือกหลักสูตรตามความต้องการเครือข่ายและชุมชนท้องถิ่น จำนวน 5 หลักสูตร ดังนี้ หลักสูตรสร้างสรรค์กิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ร่วมกับคณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาสิ่งแวดล้อม ร่วมกับคณะวิทยาศาสตร์ หลักสูตรการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์เซรามิก ของสถาบันการเรียนรู้อัตโนมัติ หลักสูตรการสร้างสื่อทางด้านภาษาและวัฒนธรรมจีน ร่วมกับคณะครุศาสตร์ และหลักสูตรพลังสมอง (EF) สื่อนาคัดในวัยเด็ก ร่วมกับคณะครุศาสตร์ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มีความต้องการมาดำเนินการทดลองใช้ระบบการบริหาร

จัดการรับรองการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย รวมทั้งสิ้น 255 คน จากการทดลองใช้หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ทั้ง 5 หลักสูตรดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ดังตาราง 1

ตาราง 1

จำนวนผู้เข้าอบรมหลักสูตรการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ในภาพรวม

ชื่อหลักสูตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. หลักสูตรสร้างสรรค์กิจกรรมสำหรับผู้สูงวัย	30	11.76
2. หลักสูตรแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาสิ่งแวดล้อม	30	11.76
3. หลักสูตรการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์เซรามิก	25	9.80
4. หลักสูตรการสร้างสื่อทางด้านภาษาและวัฒนธรรมจีน	30	11.76
5. หลักสูตรพลังสมอง (EF) สื่อนักคิดในวัยเด็ก	140	54.90
รวม	255	100.00

การประเมินความพึงพอใจได้กำหนดเกณฑ์ประเมินค่าเฉลี่ยความพึงพอใจไว้ ดังนี้ 4.51 – 5.00 หมายถึงระดับดีมาก 3.51 – 4.50 หมายถึงระดับดี 2.51 – 3.50 หมายถึงระดับปานกลาง 1.51 – 2.50 หมายถึงระดับน้อย 1.00 – 1.50 หมายถึงระดับน้อยที่สุด โดยผลความพึงพอใจในภาพรวม อยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.78) รายละเอียดดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2

การประเมินผลการดำเนินงานหลักสูตรการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ในภาพรวม

ชื่อหลักสูตร	ค่าเฉลี่ย	เกณฑ์ระดับ
1. หลักสูตรสร้างสรรค์กิจกรรมสำหรับผู้สูงวัย	4.95	ดีมาก
2. หลักสูตรแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาสิ่งแวดล้อม	4.71	ดีมาก
3. หลักสูตรการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์เซรามิก	4.75	ดีมาก
4. หลักสูตรการสร้างสื่อทางด้านภาษาและวัฒนธรรมจีน	4.76	ดีมาก
5. หลักสูตรพลังสมอง (EF) สื่อนักคิดในวัยเด็ก	4.73	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.78	ดีมาก

อภิปรายผล

1) การปรับระบบการบริหารเพื่อรองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต

สำหรับผลการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารเพื่อรองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ได้มีการจัดตั้ง **สถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิต** เป็นสถาบันที่รับผิดชอบหลักในการดูแลระบบสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตในรูปแบบการสะสมหน่วยกิต (Credit Bank) และหลักสูตรระยะสั้นเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ใหม่ (UP Skill - RE Skill) ของมหาวิทยาลัยโดยสถาบันจะทำหน้าที่ตั้งแต่ปรับระบบการบริหารเพื่อรองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาท้องถิ่นผ่านสถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นหน่วยประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในมหาวิทยาลัยและหน่วยงานภายนอก ตลอดจนพัฒนาระบบและกลไกในการขับเคลื่อนการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ชุมชนและท้องถิ่น อีกทั้งระบบรองรับการสะสมหน่วยกิต และสนับสนุนผู้เรียนจากการเรียนนอกระบบเข้ามาเป็นผู้เรียนในระบบ โดยเป็นผู้จัดทำระเบียบข้อบังคับ ระบบสารสนเทศรองรับ อีกทั้งเป็นสถาบันที่ช่วยในการเตรียมความพร้อมในการขับเคลื่อนการเรียนรู้ตลอดชีวิต หลักสูตรการพัฒนาบุคลากร การทำความเข้าใจร่วมกับหน่วยงานภายนอกและการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้กับพื้นที่ สำหรับการขับเคลื่อนการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ชุมชนและท้องถิ่นมีความสำคัญ และตระหนักถึงความต้องการของพื้นที่ท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นการขยายองค์ความรู้ในมหาวิทยาลัยสู่ชุมชนท้องถิ่นที่ต้องการพัฒนาทักษะความสามารถ และการต่อยอดองค์ความรู้ จุดเด่นคือการมีโครงสร้างการบริหารจัดการรองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาท้องถิ่น จำเป็นต้องมีหน่วยงานกลางที่มหาวิทยาลัยจัดตั้งขึ้นรองรับกระบวนการสำหรับผลการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารเพื่อรองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาท้องถิ่น หน่วยงานที่

รับผิดชอบหลักมีบทบาทในการดูแลระบบสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยจัดทำแผนการดำเนินงานด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้เกิดความยั่งยืนกับหน่วยงาน ชุมชน และท้องถิ่น

2) การพัฒนาระบบและกลไกในการขับเคลื่อนการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ชุมชนและท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

กลไกการแสวงหาเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม สถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ได้ดำเนินการแสวงหาความร่วมมือ ด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตกับหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยและหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัย ดังนี้ 1) การประชุมหารือแนวทาง การสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต ระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายและหน่วยงานภายนอก เพื่อร่วมกันพัฒนาทักษะและสมรรถนะของบัณฑิตให้พร้อมในการปฏิบัติงานและมีทักษะที่ตรงตามความต้องการของหน่วยงาน/องค์กรผู้ใช้บัณฑิต ตลอดจนเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาเรียนรู้ที่มีการรับรองสมรรถนะหรือสะสมหน่วยกิต โดยเกิดการทำงานร่วมกันกับภาคีเครือข่ายระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานภายนอก การสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต ระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายและหน่วยงานภายนอก สอดคล้องกับ อาร์ เอช เดฟ (R.H.Dave, 1976) ในการจัดตั้งเครือข่าย จากแนวคิดที่ว่าภารกิจการจัดการศึกษาตลอดชีวิตนั้นมีมากมายและหลากหลายรูปแบบจำเป็นต้องระดมสรรพกำลังของหน่วยงานภาครัฐ เอกชน เข้ามามีส่วนร่วมสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งอาศัยยุทธวิธีดำเนินการต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพ และ Pollasee (2006) ได้กล่าวไว้ว่าความเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก ซึ่งอาจจะเป็นบุคคลกับบุคคล กลุ่มกับกลุ่ม องค์กรกับองค์กร องค์กรกับชุมชนอื่น ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ทรัพยากรสนับสนุนส่งเสริม และร่วมกันดำเนินกิจกรรมของสมาชิกให้ประสบความสำเร็จ 1) พัฒนาระบบและกลไกสนับสนุนการดำเนินงานระบบคลังหน่วยกิต (Credit Bank) การพัฒนาระบบและกลไกสนับสนุนการดำเนินงานระบบคลังหน่วยกิต (Credit Bank) ได้ดำเนินการจัดทำข้อบังคับ คำสั่ง และประกาศโดยคณะกรรมการดำเนินงานระบบคลังหน่วยกิต 2) สนับสนุนงบประมาณในการจัดทำรายวิชาการระบบคลังหน่วยกิตให้กับหน่วยงานในมหาวิทยาลัย 3) สนับสนุนระบบสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารจัดการเรียนการสอนของผู้เรียน 4) การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ กำหนดขอบเขตการพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมถึงยุทธศาสตร์ การพัฒนาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ตามแนวคิด CRRU Connect เพื่อตอบสนองปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น

3) การเตรียมความพร้อมในการขับเคลื่อนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ด้านความพร้อมหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เนื้อหาของกิจกรรมเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นเป็นความรู้ที่เน้นให้เกิดทักษะความสามารถใหม่ และเป็นการเพิ่มทักษะความสามารถ รวมถึงต่อยอดองค์ความรู้ โดยได้กำหนดองค์ประกอบตามแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของ Taba, H. (1962) และผู้วิจัยได้สร้างแบบฟอร์มการจัดทำหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อเป็นแนวทางในการทำหลักสูตรร่วมกับสถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิต และตรงตามบริบทเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นหลากหลาย เข้าถึงได้ง่าย มีระบบเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ ดุษณี คำมี (2557 : หน้า 17) ได้กล่าวถึงการจัดหลักสูตรเรียนรู้ เพื่อให้ประชาชนทุกคน ทุกเพศ ทุกวัยมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต กำลังแรงงานและผู้สูงอายุมีโอกาสศึกษาและเรียนรู้เพิ่มเติมตามความต้องการหลักสูตรการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตกับความต้องการชุมชน จากการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ตลอดชีวิต การใช้หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตควรให้มีความยืดหยุ่น อีกทั้งยังเป็นการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ตลอดจนเปิดโอกาสให้ประชาชนที่อยู่นอกระบบการศึกษาได้มีช่องทางเข้าสู่โอกาสทางการศึกษา และส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตแบบต่อเนื่องอีกทั้งการพัฒนาระบบสารสนเทศรองรับกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยพัฒนาเว็บไซต์ที่ให้บริการสำหรับผู้สนใจทั้งระบบที่เชื่อมต่อหลักสูตรสะสมหน่วยกิต จำเป็นต่อการขับเคลื่อนการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์และเป็นระบบจัดเก็บคลังข้อมูลทั้งหลักสูตร และข้อมูลตัวบุคคลที่เข้ามาลงทะเบียนเรียนรู้อบรมกับสถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประเด็นสำคัญกับการเตรียมความพร้อมอาจารย์และบุคลากรในการให้บริการความรู้ตามหลักสูตรการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นทรัพยากรส่วนหนึ่งของการพัฒนาขับเคลื่อนให้งานต่าง ๆ บรรลุเป้าหมาย นั่นคือทรัพยากรมนุษย์ บุคลากรในหน่วยงานถือว่าเป็นบุคคลที่เป็นพลังสมอง พลังกายและพลังใจที่จะทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีได้ ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ที่ดีดังกล่าว มานิตย์ ชำชโย (2555: หน้า 286) กล่าวถึงการพัฒนาและเรียนรู้ของคนจะสามารถตอบสนองต่อความต้องการของแต่ละกลุ่มเป้าหมายหรือพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันไปนั้น จะเกิดขึ้นได้จำเป็นต้องอาศัยพลังความร่วมมือในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงการระดมทรัพยากรจากทุกฝ่ายในสังคม ฉะนั้นการบริหารจัดการศึกษาจึงเน้นให้มีการเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการดำเนินการเองมาเป็นฝ่ายส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชน ท้องถิ่น ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ภาครัฐเครือข่ายและทุกภาคส่วนของสังคม ให้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต อันเป็นรากฐานที่มั่นคงสร้างสังคมใหม่แห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน
2. ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตกับทุกช่วงวัย ตลอดจนเป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่เกิดจากแหล่งเรียนรู้ทั้งครอบครัว ในชุมชน นอกชุมชน จากบุคคลหลากหลายอาชีพ
3. การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืนควรให้ความสำคัญวิธีการถ่ายทอดเนื้อหาต้องเน้นเชิงปฏิบัติที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงมากกว่าทฤษฎี
4. หากขับเคลื่อนทั้งระดับองค์กรเน้นสร้างความรู้ความเข้าใจบุคลากรภายในองค์กรให้เข้าใจ ชัดเจนในระบบกระบวนการแนวทางในทิศทางเดียวกัน เป็นการสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นการนำองค์ความรู้จากคนข้างในองค์กรสู่องค์กรเรียนรู้สำหรับท้องถิ่น
5. การเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ยั่งยืน ควรผ่านการรับรู้จากการใช้การแสวงหาและการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัส การปฏิบัติ การบูรณาการความรู้ และมีการนำไปประยุกต์ใช้การแก้ปัญหาในการทำงานและการดำรงชีวิตประจำวัน
6. การเรียนรู้ตลอดชีวิตสร้างคุณค่า ควรเพิ่มมูลค่าพัฒนามนุษย์ ชุมชน ท้องถิ่น ให้เกิดความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
7. ควรมีการให้คำปรึกษาต่อยอดอาชีพหลังรับความรู้หรือต่อยอดให้เกิดคุณค่าเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยติดตามเกี่ยวกับศักยภาพการเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้ที่เข้ามาใช้ระบบ การจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของบุคลากรหน่วยงานการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่เพื่อให้ตรงกับบริบทกับชุมชนท้องถิ่น
3. ศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนพลังภาคีเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตเชิงพื้นที่ทั้งจังหวัดเชียงราย โดยมีการกำหนดนโยบายไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อขยายผลลงสู่ภาคส่วนพื้นที่เขตอำเภอต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง
4. ควรศึกษาคุณลักษณะของผู้เรียนที่เข้าสู่ระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อหารูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีประสิทธิภาพกับกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง
5. ควรทำวิจัยพัฒนาหลักสูตรการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่บูรณาการร่วมกับหน่วยงานเข้าด้วยกันแล้วนำมาเก็บไว้ในคลังหน่วยกิตหลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการเรียนรู้แล้วสามารถนำไปเทียบโอนได้
6. ควรทำการศึกษาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีระบบบริการที่ผู้รับสามารถใช้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำไปกระจายสื่อเรียนรู้ด้วยตนเองไปลงชุมชนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- ดุชนิ คำมี. (2557). การศึกษาตลอดชีวิต : พัฒนาสังคมไทยสู่สังคมแห่งการเรียนรู้. สืบค้นเมื่อ 13 มิถุนายน 2567. จาก Digital File Mahidol R2R e-Journal. doi.nrct.go.th/ListDoi/Download/...
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2554). *การพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มานิตย์ ชาศิโย. (2555). รูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนหลายวัยในศูนย์คุ้มโฮมลูกหลานบ้านเหล่าลิ่ง. *วารสารวิจัย มข*, 2(3), 283-297.
- สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.). (2565). *การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อรองรับการพลิกโฉมฉับพลันและวิกฤตการณ์โลก*. <https://www.nxpo.or.th/th/report/9519/>
- ศักรินทร์ ขนประชา. (2562). การศึกษาตลอดชีวิต. *วารสารอัล-นุร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยฟาฏอนี*. 14(26), 167-179.

ภาษาอังกฤษ

- UNESCO. (2024). *UNESCO Global Network of Learning Cities*. Institute for Lifelong Learning.
- Pollasee, S. (2006). *Networked learning community development*. (In Thai). 2nd edition Bangkok: Odeon Store.

R.H.Dave. (1976). *Foundations of Lifelong Education. Studies in Lifelong Education*. Oxford: UNESCO Institute for Education and Pergamon Press.

Taba, H. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace and World.

Cropley A. J., & Dave R. H. (1978). *Lifelong education and the training of teachers: Developing a Curriculum for teacher education on the basis of the principles of lifelong Education*. Oxford: Pergamon.